

Педагогічний досвід

на тему

Нестандартні форми
організації навчально-
виховного процесу у вивченні
англійської мови.

Учителя англійської мови

вищої категорії, старший вчитель

гімназії з поглибленим вивченням

англійської мови

Дарницького району м.Києва

Слободяник Ірини Олександрівни

тел. +38 066 400 7228

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
2. ОСНОВНА ЧАСТИНА	5
2.1 Нетрадиційні методи навчання на уроках англійської мови	5
2.2 Нестандартний урок	5
3. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	7
3.1 Інноваційні форми роботи та технології	7
3.2 Інтернет – урок	7
3.3 Урок – проект	8
3.4 Урок - інтерв'ю	8
3.5 Відеоурок	8
3.6 Впровадження нестандартних методів навчання у своїй роботі..	9
4. ВИСНОВКИ	11
5. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	12
6. ДОДАТКИ	13

На сучасному етапі викладання англійської мови актуальним є питання підвищення ефективності навчання. Відомо, що ефективність навчання іноземній мові залежить від чіткої та гнучкої організації навчального процесу на уроці, від вміння вчителя визначити рівень засвоєння матеріалу кожним учнем, враховуючи його індивідуальні особливості. Підвищення ефективності навчання залежить від доцільності вибору найбільш ефективних методів навчання.

Сучасний стан міжнародних зв'язків України, вихід її у європейській та світовий простори, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії вимагають радикальних змін у галузі навчання іноземних мов, статус яких у нашій країні постійно зростає.

Основною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

Ця мета передбачає досягнення школярами такого рівня комунікативної компетенції, який би був достатнім для здійснення спілкування в усній (говоріння, аудіювання) та в писемній (читання, письмо) формах у межах визначених комунікативних сфер, тематики ситуативного мовлення та на основі вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу.

Комунікативно орієнтоване викладання мов має на меті не тільки дати учням практичні знання граматики та лексики мови, що вивчається, але також розвинути у них розуміння того, як відповідна мова використовується для спілкування. Формальні аспекти мови – граматика, лексика, фонетика – подані в комунікативних конспектах для того, щоб в учнів формувалося безпосереднє розуміння того, як ці форми вживаються в мовленні. Окрім того, вміння учнів в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі систематично розвиваються за

допомогою широкого набору реалістичних видів навчальних завдань, які забезпечують максимум практичних можливостей для використання мови, що вивчається.

Життя ставить перед вчителем нові вимоги, завдання, проблеми. Серед них є й такі, здійснення яких безпосередньо залежить від учителя. Зокрема – проблема якості уроків, проведення яких неможливе без урізноманітнення їхніх форм і методів.

Досвід педагогічної праці доводить, що впровадження у навчально-виховний процес нетрадиційних підходів до проведення уроків пов'язане, насамперед, з перенесенням акценту викладання на цілеспрямоване навчання, тобто на визначення структури і змісту навчально-пізнавальної діяльності школяра.

Планувати урок іноземної мови необхідно так, щоб учень мав можливість самостійного пошуку в набутті нових знань, у розв'язуванні питань проблемного характеру. Інноваційні методи створюють умови для моделювання навчальних ситуацій, які формують у школярів уміння та навички класифікувати та узагальнювати матеріал, робити висновки. Широке використання нетрадиційних методик, які вчитель застосовує на уроках англійської мови, повинно спонукати учнів до самостійної роботи, до творчого мислення.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Нетрадиційні методи навчання на уроках англійської мови

Специфіка іноземної мови як навчальної дисципліни визначається цілою низкою відмінних від рідної мови особливостей. Тим часом за цілим рядом характеристик він істотно відрізняється і від будь-якого іншого предмета. Цю специфіку іноземної мови як навчального предмета інтуїтивно відчують учні, її усвідомлюють і вчителі. Вона є деякою основою упередження, що складається в учнів: «вчи, вчи, ніколи не вивчиш», «мені мови не даються», «дуже важкий предмет». Ось у такій ситуації і допомагають нетрадиційні форми навчання, які перш за все направлені на створення доброзичливої атмосфери, коли з'являється обопільна віра в досягнення успіху: вчитель вірить у те, що він у невимушених умовах навчить учнів іноземної мови, а учні – в те, що вони оволодіють іноземною мовою. При цьому ще однією обов'язковою умовою є доброзичливе ставлення учителя до кожного учня.

Планувати урок іноземної мови необхідно так, щоб учень мав можливість самостійного пошуку в набутті нових знань, у розв'язуванні питань проблемного характеру. Інноваційні методи створюють умови для моделювання навчальних ситуацій, які формують у школярів уміння та навички класифікувати та узагальнювати матеріал, робити висновки. Широке використання нетрадиційних методик, які вчитель застосовує на уроках англійської мови, повинно спонукати учнів до самостійної роботи, до творчого мислення.

Нестандартний урок

Суть нестандартних уроків досліджували багато педагогів, методистів. Зокрема на думку О. Антипової, В. Паламарчук, Д. Румянцевої, суть нестандартного уроку полягає в такому структуруванні змісту і форми, яке б викликало насамперед інтерес учнів і сприяло їхньому оптимальному розвитку й вихованню. Л. Лухтай називає нестандартним такий урок, який не вкладається (повністю або частково) в межі виробленого дидактикою, на якому вчитель не дотримується чітких етапів навчального процесу, методів, традиційних видів

роботи. Е. Печерська бачить головну особливість нестандартного уроку у викладанні певного матеріалу у формі, пов'язаній з численними асоціаціями, різними емоціями, що допомагає створити позитивну мотивацію навчальної діяльності.

Нетрадиційний урок - це урок, який не відноситься ні до однієї з відомих класифікацій, йому притаманна значна варіативність структури, він заснований на творчості, імпровізації, на взаємодії учня і вчителя при їх захопленості спільною творчою діяльністю. І, нарешті, він заснований на тому, що учень є не тільки об'єктом, але і суб'єктом навчальної діяльності.

Мета нетрадиційних уроків: відпрацювання нових методів, форм, прийомів і засобів навчання, що веде до реалізації основного закону педагогіки – закону про активності навчання.

Що дає застосування таких уроків у навчальному і виховному процесі? Як показує практика, нетрадиційні форми навчання передбачають:

- ❖ використання колективних форм роботи;
- ❖ прищеплення інтересу до предмета;
- ❖ розвиток умінь і навичок самостійної роботи;
- ❖ більш повне здійснення практичної, виховної, освітньої та розвиваючої цілей навчання;
- ❖ становлення нових відносин між вчителем і учнями.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

У роботі з учнями сучасному вчителю варто активно використовувати наступні інноваційні форми роботи та технології під час організації нестандартних уроків:

- ❖ інформаційні комп'ютерні технології;

- ❖ групові та парні форми роботи;
- ❖ прийом гри ;
- ❖ проектну технологію;
- ❖ індивідуальну форму роботи з учнями, комунікативну технологію (аудіо- та відеозаписи);
- ❖ інтерактивні технології (конференції, дебати);
- ❖ технологію оцінювання успіху учня (технологія портфоліо);
- ❖ технологію адаптаційного навчання (рольові ігри, міні спектаклі).

Нетрадиційний урок – імпровізоване навчальне заняття з вільною структурою. За своїм призначенням він може бути і уроком вивчення нового, і уроком повторення, і узагальнюючим, і уроком комбінованого типу.

Інтернет – урок

Інтернет володіє колосальним інформаційним потенціалом, що створює унікальні можливості для вивчення іноземної мови завдяки використанню автентичних текстів, спілкуванню з носіями мови, тобто він модулює природне мовне середовище. Основна мета – формування комунікативної компетенції, яка передбачає здатність до міжкультурної взаємодії. Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, можна більш ефективно вирішувати цілий ряд дидактичних завдань на уроці: - удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет; - поповнювати словниковий запас як активною, так і пасивною лексикою сучасної мови; - формувати стійку мотивацію іншомовної діяльності. Включення матеріалів мережі в зміст уроку дозволяє учням краще зрозуміти життя на нашій планеті, брати участь у спільних дослідних, наукових і творчих проектах, розвивати допитливість і майстерність.

Урок - проект.

Метод проектів набуває останнім часом все більше прихильників. Він спрямований на те, щоб розвинути активне самостійне мислення дитини і навчити його не просто запам'ятовувати і відтворювати знання, які дає йому школа, а вміти застосовувати їх на практиці.

Проектна методика відрізняється кооперативним характером виконання завдань при роботі над проектом, діяльність, яка при цьому здійснюється, є, по своїй суті, творчою та орієнтованою на особистість учня.

Метод проектів спрямований на те, щоб розвинути активне самостійне мислення дитини і навчити його не просто запам'ятовувати і відтворювати знання, які дає школа, а вміти застосовувати їх на практиці. Основна ідея методу проектів полягає в тому, щоб перенести акцент з різного виду вправ на активну розумову діяльність учнів у ході спільної творчої роботи.

Урок - інтерв'ю

Урок-інтерв'ю – це своєрідний діалог. На такому уроці, як правило, учні опановують певну кількість частотних кліше і користуються ними в автоматичному режимі. Така форма уроку вимагає ретельної підготовки. Учні самостійно працюють над завданням за рекомендованою вчителем країнознавчою літературою, готують питання, на які хочуть отримати відповіді. Підготовка і проведення уроку подібного типу стимулює учнів до подальшого вивчення іноземної мови, сприяє поглибленню знань в результаті роботи з різними джерелами, а також розширює кругозір.

Відеоурок

Опанувати комунікативною компетенцією, не перебуваючи в країні мови, що вивчається, справа дуже важка. Тому важливим завданням вважаю створення реальних і уявних ситуацій спілкування на уроці іноземної мови з використанням різних прийомів роботи. Не менш важливим є залучення школярів до пізнання культурних цінностей народу – носія мови. Для цього використовуються відеофільми, що сприяє інтенсифікації навчального процесу і створює сприятливі умови для формування комунікативної компетенції учнів. Практика показує, що відеоуроки є ефективною формою навчання.

Впровадження нестандартних методів навчання у своїй роботі

Як бачимо, нетрадиційних уроків є велика кількість. Але немає чіткої схеми їх використання. Кожному вчителю, викладаючи ту чи іншу тему, варто ретельно продумувати який вид уроку буде доречним в тій чи іншій ситуації. Також варто враховувати вік учнів, рівень знань та тему що вивчається.

В своїй практиці я не часто використовую вищезазначені види уроків. Бувають ситуації, коли один і той же урок в одному класі проходить чудово, а в іншому – начебто чогось не вистачає. Також, на мою думку, впровадження нестандартних уроків досить часто може призвести до того, що діти стомляться від «нестандартності». На моє особисте переконання, доцільніше підбирати окремі вправи (усні чи письмові, або комбінувати).

Останнім часом диктанти я теж не практикую. Натомість використовую вправи, де необхідно вставити нове слово в речення, але не надаючи слова, з яких треба вибрати. Інший варіант – поясни слово одним реченням(Дод. 1).

Так, на уроці в шостому класі потрібно було написати твір про заняття однокласників в позаурочний час. Не секрет, що не всі діти люблять писати твори. Тому, знаючи, попереду таке завдання, я попросила учнів скласти питання на цю тему і табличку для відповідей, потім виділила час на уроці щоб учні поставили питання один одному та внесли відповіді в таблицю. Домашнім завданням було опрацювати отримані результати і, на основі соціопитування, скласти твір. В результаті, діти побували в ролі і кореспондентів, і опитаних, і з радістю склали твір-звіт.

Чим старшими стають учні, тим більше варто додавати завдань, які б давали змогу вільному спілкуванню іноземною мовою.

- У восьмому класі, вивчаючи тему «Модальні дієслова для вираження поради», я створила на уроці кабінет психолога. Кожен спробував себе і в ролі спеціаліста, і людини, що потребує поради. Проблему кожен учень придумував самостійно, уникаючи повторів. Після порад «психолога»,

«глядачі» також висловлювали власну думку з кожної проблеми. Ми так захопились, що ледь вклались в рамки уроку.

- Вивчаючи лексику по темі «Погода та погодні явища» та граматику «Структури що використовуються для порівняння», я запропонувала учням порівняти погоду сьогодні та певний час тому (вчора, кілька днів тому, минулого тижня, тощо). Умова така: порівняй погоду одним реченням, використавши будь-який спосіб порівняння, і не повторюючи вже використані прикметники. В результаті учні уважно слухають відповіді один одного і, якщо «його» прикметник використали, швидко придумують інше речення.

Час від часу вчителі нашої кафедри придумують квести для учнів однієї паралелі (один з таких я розробила і провела майстер-клас для молодих вчителів району, ділячись педагогічним досвідом).

Таких прикладів можна наводити безліч. Надбання досвічених викладачів варто опрацьовувати, щоб підвищувати свою майстерність, але найбільша цінність з'являється тоді, коли вчитель проявив творчість і, спираючись на опрацьований досвід, створив щось своє.

<https://dropmefiles.com.ua/9avyA8>

ВИСНОВКИ

Практичні потреби навчання іноземним мовам визначають пріоритет тих чи інших методів. На сьогоднішній день у методиці викладання англійської мови перевага надається структурнозорієнтованим методам, які спрямовані на формування певних конкретних навичок вимови, відбір лексичного матеріалу, граматичного оформлення висловлювання і комунікативно-зорієнтованим, спрямованим на формування умінь адекватно висловлювати думки іноземною мовою. Пріоритетне використання комунікативного методу здається найбільш

логічним і обґрунтованим, оскільки провідна роль комунікативної функції не підлягає запереченню.

При створенні і формуванні таких комунікативних завдань необхідна велика винахідливість. Важливим моментом є факт побудови їх на цікавому, такому, що захоплює, матеріалі реальної дійсності, мобілізуючи також фантазію тих, хто навчається. У викладача повинен накопичуватися “банк фактів”, своєрідна колекція дивних, неординарних випадків, які можуть бути перетворені на такі завдання, що підвищують тонус спілкування, стимулюючи мовленнєву творчість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барменкова О. И. Видеозаняття в системі обучения иностранной речи / О. И. Барменкова // Иностранные языки в школе. – 1993. – № 3. – С. 20–25.
2. Владимиров Л. П. Интернет на уроках іноземної мови / Л. П. Владимиров // Иностранные языки в школе. – 2002. – № 3. – С. 39–41.
3. Полат Е. С. Интернет на уроках іноземної мови / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 2. – С. 14–19.

4. Биков В. Ю. Інформаційне забезпечення навчального процесу: інноваційні засоби і технології / В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук. – К. : Атіка, 2005. – 252 с.
5. Биков В.Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В.Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання: зб. наук. праць. – К.: Атіка, 2005. – С. 5-15.
6. Смолянинова О. Г. Мультимедиа в образовании (теоретические основы и методика использования)/ О. Г. Смолянинова. – Красноярск : КрГУ, 2003. – 140
7. Уроки английского языка для преподавателей. – С–Пб, 2002.- С.32- 57.
8. Буренко В., Паламарчук Н. та ін. Використання рухливих та хороводних ігор на уроках англійської мови // English Plus / - 2003. - № 21-24.
9. Довідник вчителя англійської мови / Упоряд. Т. Михайленко, І. Берегова. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. – 128с.
10. Житник Б.О. Методичний poradник: Форми і методи навчання. – Х.: ВГ «Основа», 2005. – 128с.

ДОДАТКИ

Дод. 1

Year 7 (Fads and Fashion)

Ex.1 Complete the sentences with new words.

1. Hula hoops were a _ _ _ _ _ in the 1950s.
2. My favourite electronic _ _ _ _ _ is my phone.
3. I've downloaded a free game _ _ _ on my tablet.
4. I use _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ to share photos and chat with friends.
5. How many _ _ _ _ _ does this photo have?
6. _ _ _ _ _ a comment on my blog.

7. The singer with the most _____ is Katy Perry.
8. I used to read BATMAN _____ when I was younger.
9. I'm on Twitter, but I don't _____ very often.
10. Let's play on my games _____.

Answers: *craze, gadget, app, social media, views, post, followers, twitt, console.*

Year 7 (Natural features)

Ex.1 Guess the words to the definitions/

1. An area of water surrounded by land.
2. A dangerous mountain.
3. A hole in the side of a hill or underground.
4. Moving water on the sea.
5. A sandy hill in the desert or on the beach.
6. A high rock face, often on the edge of the sea.

Answers: *lake, cliff, cave, wave, dune, volcano.*

Ex.1 Describe the words with one sentence.

Ocean, falls, valley, rainforest, mountain, beach.